D 12237 **(Pages : 3)** **Name.......................................**

Reg. No...................................

FIRST SEMESTER P.G. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2021

(CCSS)

Sanskrit

SKT 1C 04—INDIAN PHILOSOPHICAL TRADITIONS : THEORIES AND CONCEPTS

(2019 Admissions)

Time : Three Hours Maximum : 80 Marks

I. (a) Answer in one *or* two sentences :

1 Who is said to be the founder of sāṅkhya system ?

2 What is nirvikalpa pratyakṣa ?

3 Name the pramāṇās accepted by Buddhists.

4 Who is the author of the book entitled outlines of Indian Philosophy ?

5 What is the concept of mokṣa according to sāṅkhya system ?

6 Which texts include in Prasthānatrayī ?

7 Name the *three* different schools in the mīmāṁsa system.

8 Who is said to be the founder of vaiśesika system of philosophy ?

9 Who is said to be the author of śivadṛṣṭi ?

10 Who is the author of Arthasaṁgraha ?

(b) State whether true *or* false :

11 Sāṁkhyās accept four Pramāṇās.

12 Bauddhās accept the existence of God.

13 Mīmāṁsa is also known as Vākyaśā stra.

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

Turn over

14 Kāśmir śaivism accepts 36 tattvas.

15 Jainism preaches strict vegetarianism.

(15 × 1 = 15 marks)

II. Write short notes on any *eight* of the following :

16 Pramāṇās in Nyāya system.

17 The concept of Māya in Advaita Vedānta.

18 Vivarttavādah.

19 The process of evolution in sāṅkhya.

20 The concept of Pañcakośa.

21 Bhūmikas in yoga.

22 Arthavāda.

23 Works of Abhinavagupta on Śaivism.

24 Under currents of śaivism in Abhinavagupta's aesthetics.

25 Major texts on Pratyabhijña philosophy.

(8 × 3 = 24 marks)

III. Write short essays on any *five* :

26 Six types of Tālparyaliṅga.

27 Syādvāda or saptabhaṅgīmaya of Jaina system.

28 Means of valid knowledge in Nyāya-vaiśeṣika system.

29 Major concepts of Kaśmir Śaivism.

30 Vasugupta and his works.

31 Parināmavādah.

32 Satkāryavādah.

(5 × 5 = 25 marks)

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

IV. Write an essay on any *two* :

33 Main schools of mīmāṁsa system of philosophy and their differences on the nature of self and knowledge.

34 Write an essay on the major pramāṇās in Indian philosophy.

35 Elaborate *three* levels of reality and establish that only Brahman is the ultimate reality according to Advaita vedānta.

36 Explain the *five* types or error (khyāti).

(2 × 8 = 16 marks)

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

D 12236 (Pages : 3) Name.....................................

Reg. No..................................

FIRST SEMESTER P.G. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2021

(CCSS)

Sanskrit

SKT 1C 03—INDIAN INTELLECTUAL TRADITIONS I (THOUGHTS ON LANGUAGE AND DISCOURSE MODELS)

(2019 Admissions)

Time : Three Hours Maximum : 80 Marks

संस्कृतभाषयां देवनागर्याम् उत्तराणि लिखत ।

I. वाक्येन वाक्याभ्यां वा **त्रयोदशा**नाम् उत्तरं लिखत :

1 अथ शब्दानुशासनम् इत्यत्र केषां शब्दानाम् अनुशासनम् अधिकृतं वेदितव्यम् ?

2 उत्सर्गापवादयोः उत्सर्गः कः ? उत्सर्गस्यैकम् उदाहरणं यथाग्रन्थं प्रदर्शयत ।

3 "चतुर्भिः प्रकारैः विद्योपयुक्ता भवति" । के च ते चत्वारः प्रकाराः ?

4 शब्दोऽर्थः सम्बन्धश्च नित्यः (सिद्धः) इति कथं ज्ञायते ?

5 सन्ति वै शब्दा अप्रयुक्ता इति ग्रन्थे प्रदर्शिताः चत्वारः शब्दाः के ?

6 व्याकरणाध्ययनस्य साक्षात् प्रयोजनं किम् ?

7 किमर्थो वर्णानामुपदेशः ?

8 लोके वेदे चेति वक्तव्ये तत्स्थाने दाक्षिणात्याः किं प्रयुञ्जते ?

9 समाम्नायः समाम्नातः इत्यत्र समाम्नायशब्दस्य कोऽर्थः ?

10 'न' इति प्रतिषेधार्थीयो भाषायाम्, उभयमन्वध्यायम् इति वाक्ये उभयमन्वध्यायम् इत्यस्य कोऽर्थः ?

11 "आचार्यश्चिदिदं ब्रूयात्" इत्यत्र 'चित्' इति कस्मिन्नर्थे प्रयुक्तोऽस्ति ?

12 अर्थशास्त्रम् इति पदस्य अर्थं लिखत ।

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

13 अर्थशास्त्रस्य कतमे अधिकरणे तन्त्रयुक्तय: प्रतिपादिता: ?

14 तन्त्रयुक्तिषु प्रसङ्गस्य लक्षणं लिखत ।

15 अतिदेशस्य लक्षणं किम् ?

(13 × 1 = 13 marks)

II. **एकदशानां** लघुटिप्पणी लिखत :

16 गौरित्यत्र क: शब्द: ?

17 चत्वारि ।

18 शब्दानुशासनं कथं कर्तव्यम् ?

19 लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम् ।

20 अस्त्यप्रयुक्त: ।

21 षड्भावविकारा: के ?

22 निघण्टुशब्दस्य अर्थान् लिखत ।

23 आचार्य: इति शब्दस्य व्युत्पत्तिं प्रदर्शयत ।

24 इव इति निपातस्यार्थं यथाग्रन्थं सोदाहरणं निरूपयत ।

25 अर्थशास्त्रशब्दस्यार्थमुक्त्वा अधिकरणं सोदाहरणं लक्ष्यत ।

26 अपवर्गस्य सोदाहरणं लक्षणं लिखत ।

27 "दृष्ट्वा विप्रतिपत्तिं बहुधा शास्त्रेषु भाष्यकाराणाम् ।
स्वयमेव विष्णुगुप्तश्चकार सूत्रं च भाष्यं च" ।। इति श्लोकस्यार्थं लिखत ।

28 नियोगलक्षणं सोदाहरणं लिखत ।

(11 × 3 = 33 marks)

III. **पञ्चानां** निरूक्तिं लिखत :

29 अध्वर्यु: ।

30 शाखा ।

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

31 नरकम् ।

32 दक्षिणा ।

33 शश्वत् ।

34 शिशिरम् ।

(5 × 2 = 10 marks)

IV. द्वे उपन्यस्यत

35 निरुक्तस्य सामान्यपरिचयपूर्वकं निघण्टवः कस्मादिति विस्तरेण निरूपयत ।

36 शब्दानां नित्यत्वानित्यत्वविषये निरुक्तमतं निरूपयत ।

37 तन्त्रयुक्तीनां नामोल्लेखपुरःसरं यथेच्छं दश तन्त्रयुक्तीनां लक्षणोदाहरणानि लिखत ।

(2 × 8 = 16 marks)

V. एकमुपन्यस्यत :

38 शब्दानुशासनस्य मुख्यप्रयोजनानि प्रतिपादयत ।

39 व्याकरणमित्यस्य शब्दस्य कः पदार्थ इति यथाग्रन्थं प्रतिपादयत ।

(1 × 8 = 8 marks)

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

D 12235 **(Pages : 3)** **Name.....................................**

Reg. No...................................

FIRST SEMESTER P.G. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2021

(CCSS)

Sanskrit

SKT 1C 02—NATYASASTRA TRADITIONS

(2019 Admissions)

Time : Three Hours Maximum : 80 Marks

संस्कृतभाषया आङ्गलभाषया वा उत्तराणि देयानि ।
संस्कृतलेखने देवनागरीलिपिरूपयोक्तव्या ।

I. वाक्येनैकेन द्वाभ्यां वा उत्तरं लिखत :

1 नाट्यशास्त्रस्य षष्ठ-सप्तमाध्याययो: नामनी लिखत ।

2 पूर्वरङ्गविधिं श्रुत्वा मुनिभि: भरतं प्रति पृष्ठा: पञ्च प्रश्ना: के ?

3 रसास्वादविषये अभिधा-भावना-भोगीकृतिरिति त्रय: व्यापारा: सन्तीति कस्य आचार्यस्य मतम् अस्ति ?

4 अभिनवगुप्तविरचितानां त्रयाणां स्वतन्त्राग्रन्थानां नामानि लिखत ।

5 नाट्यशास्त्रस्य सम्पादने रामकृष्णकविना किं कृतम् ?

6 अभिनवगुप्तेन निरूक्तस्य कति भेदा: कल्पिता: ?

7 अष्टौ सात्विकान् भावान् नामतो निर्दिशत ।

8 ''सर्वथा रसनात्मकवीतविघ्नप्रतीतिग्राह्यो भाव एव रस:'' । इति क: कुत्र वदति ?

9 अभिनवगुप्तानुसारेण अधिकारी क: ?

10 श्रृङ्गाररसस्य वर्ण: क: ?

11 श्रेष्ठ: प्रेक्षक: क: ?

12 नाट्ये प्रश्निका: के भवन्ति ?

13 काव्यस्य घातस्थानानि कानि ?

14 नाट्यशास्त्रस्य सप्तविंशते: अध्यायस्य नाम किम् ?

(14 × 1 = 14 marks)

Turn over

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

II. **अष्टानां** लघुटिप्पणीर्लिखत :

15 रामकृष्णकविना सम्पादितं नाट्यशास्त्रम् ।

16 नाट्यशास्त्रस्य अभिनवभारतीव्याख्याया: सामान्यं सर्वेक्षणम् ।

17 अन्यासु भाषासु नाट्यशास्त्रस्य अनुवादा: ।

18 मणिप्रदीपप्रभयोर्मणिबुद्ध्याभिधावतो: ।

मिथ्याज्ञानाविशेषेऽपि विशेषोऽर्थक्रियां प्रति ।। इति कारिकां सप्रसङ्गं व्याख्यात ।

19 तस्मात्सतामत्र न दूषितानि मतानि तान्येव तु शोधितानि ।

पूर्वप्रतिष्ठापितयोजनासु मूलप्रतिष्ठाफलमामनन्ति ।। इति कारिकाया: अर्थं लिखत ।

20 वीररसस्य भेदा: ।

21 नाट्यरसानाम् उत्पत्तिहेतव: चत्वार: रसा: ।

22 नाट्यसङ्ग्रह: ।

23 त्रिप्रकारक: घात: ।

24 नटगता: गुणा: ।

25 प्रेक्षकभेदा:

26 नाट्यशास्त्रस्य प्रथमं काशीसंस्करणम् ।

(8 × 3 = 24 marks)

III. यथेच्छं **सप्त** प्रश्नानां लघुनिबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत :

27 "सर्वथा रसनात्मकवीतविघ्नप्रतीतिग्रह्यो भाव एव रस:" । इति ग्रन्थभागं स्पष्टयत ।

28 स्थायी तु काव्यबलादपि नानुसन्धेय: इति ग्रन्थभागस्यार्थं स्पष्टयत ।

29 यथा बीजाद्भवेद्वृक्षो वृक्षात्पुष्पं फलं यथा ।

तथा मूलं रसा: सर्वे तेभ्यो भावा व्यवस्थिता: ।। इति कारिकां व्याख्यात ।

30 हास्यरसस्य प्रभेदान् यथाग्रन्थं स्पष्टयत ।

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

31 नहि रसादृते कश्चिदर्थः प्रवर्तते इति सूत्रस्य अभिनवगुप्तकृतं व्याख्यानम् स्पष्टयत ।

32 अत एव आनन्दरूपता सर्वरसानाम् इति वाक्यस्य अर्थं स्पष्टयत ।

33 दशाङ्गां मानुषीं सिद्धिं प्रदर्शयत ।

34 "दैवात्मपरसमुत्था त्रिविधा घाता बुधैस्तु विज्ञेया" इति ग्रन्थदिशा त्रिविधान् घातान् निरूपयत ।

35 प्राश्निकानां लक्षणं यथाग्रन्थं निरूपयत ।

(7 × 4 = 28 marks)

IV. यथेच्छं **द्वयोः** निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत :

36 भट्टनायकाभिमतं रससूत्रव्याख्यानम् ।

37 शान्तरसस्य स्थायिभावविषये अभिनवस्य विचारः ।

38 नाट्यशास्त्रे सिद्धिव्यञ्जकाध्याये किं प्रतिपाद्यम् इति सङ्क्षेपेण लिखत ।

(2 × 7 = 14 marks)

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

D 12234 **(Pages : 4)** **Name.....................................**

Reg. No...................................

FIRST SEMESTER P.G. DEGREE EXAMINATION, NOVEMBER 2021

(CCSS)

Sanskrit

SKT 1C 01—SANSKRIT LITERATURE

(2019 Admissions)

Time : Three Hours Maximum : 80 Marks

Answers should be written **either** *in Sanskrit* **or** *in English.*
In writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

I. यथेच्छं **षण्णां** व्याख्यानं कुरुत :

1 अपाङ्गमप्याप दृशोर्न रश्मि-
   र्नलस्य भैमीमभिलष्य यावत् ।
स्मराशुगः सुभ्रुवि तावदस्यां
   प्रत्यङ्गमापुङ्खशिखं ममज्ज ।।

2 कस्त्वं कुतो वेति न जातु शेकु-
   स्तं प्रष्टुमप्यप्रतिभाति भारात् ।
उत्तस्थुरभ्युत्थितिवाञ्छयेव
   निजासनान्नैकरसाः कृशाङ्ग्यः ।।

3 भूलोकभर्तुर्मुखपाणिपाद-
   पद्मैः परीरम्भमवाप्य तस्य ।
दमस्वसुर्दृष्टिसरोजराजि-
   श्रिरं न तत्थाज सबन्धुबन्धम् ।

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

Turn over

4 व्यर्थीभवद्भावपिधानयत्ना

स्वरेण साथ श्लथगद्गदेन ।

सखीचये साध्वसबद्धवाचि

स्वयं तमूचे नमदाननेन्दुः ।।

5 प्रसादलक्ष्मीं दधतं समग्रां

वपुःप्रकर्षेण जनातिगेन ।

प्रसह्य चेतःसु समासजन्त-

मसंस्तुतानामपि भावमार्द्रम् ।।

6 निरास्पदं प्रश्नकुतूहलित्व-

मस्मास्वधीनं किमु निस्पृहाणाम् ।

तथापि कल्याणकरीं गिरं ते

मां श्रोतुमिच्छा मुखरीकरोति ।।

7 त्रिःसप्तकृत्वो जगतीपतीनां

हन्ता गुरूर्यस्य स जामदग्न्यः ।

वीर्य्यावधूतः स्म तदा विवेद

प्रकर्षमाधारवशं गुणानाम् ।।

8 इति ब्रुवाणेन महेन्द्रसूनुं

महर्षिणा तेन तिरोबभूवे ।

तं राजराजानुचरोऽस्य साक्षात्

प्रदेशमादेशमिवाधितष्ठौ ।।

(6 × 4 = 24 marks)

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

II. सप्रसङ्गं चतुर्णामर्थं लिखत :

9 तं काऽपि मेने स्मरमेव कन्या
भेजे मनोभूवशभूयमन्या ।।

10 तस्यानुबन्धं न विमोच्य गन्तु-
मपारि तल्लोचनखञ्जनाभ्याम् ।।

11 तथैव तथ्येऽपि नले न लेभे
मुग्धेषु कः सत्यमृषा विवेकः ।।

12 असाधुयोगा हि जयान्तरायाः
प्रमाथिनीनां विपदां पदानि ।।

13 असंस्तुतेषु प्रसभं भयेषु
जायेत मृत्योरपि पक्षपातः ।।

14 एकौघभूतं तदशर्म कृष्णां
विभावरीं ध्वान्तमिव प्रपेदे ।।

(4 × 2½ = 10 marks)

III. यथेच्छं **द्वयोः** लघुटिप्पणिरूपेण उत्तरं लिखत :

15 निरीक्षितं चाङ्गमवीक्षितं च
दृशा पिबन्ती रभसेन तस्य ।
समानमानन्दमियं दधाना
विवेद भेदं न विदर्भसुभ्रूः । इत्यस्य पद्यस्य सौन्दर्यं निरूपयत ।

16 प्रियाक्षरालीरसधारयापि
वैधी विधेया मधुपर्कतृप्तिः ।। इति पद्यार्धस्य अर्थं लिखत ।

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT

17 श्रियं विकर्षन्त्य पहन्त्यधानि

श्रेय: परिस्तौति तनोति कीर्तिम् ।

सन्दर्शनं लोकगुरोरमोघं

तवात्मयोनेरिव किं न धत्ते ।। लोकगुरो: वेदव्यासस्य सन्दर्शनं किं किं करोतीति स्पष्टयत ।

18 इयाय सख्याविव संप्रसादं

विश्वासयत्याशु सतां हि योग: ।। इति पद्यभागस्य अर्थं विशदयत ।

(2 × 3 = 6 marks)

IV. यथेच्छं **द्वयो:** लघूपन्यासरूपेणोत्तरं लिखत :

19 अमात्यराक्षसस्य स्वभावं सङ्क्षेपेण लिखत ।

20 चाणक्यस्य स्वभावं स्ववाक्यै: लिखत ।

21 मुद्राराक्षसे स्त्रीकथापात्राणां स्थानम् ।

(2 × 4 = 8 marks)

V. यथेच्छं **पञ्चानां** सप्रसङ्गं व्याख्यानं कुरुत :

22 चीयते बालिशस्यापि सत्क्षेत्रपतिता कृषि: ।

23 अत्यादर: शङ्कनीय: ।

24 दिष्ट्या मित्रकार्येण मे विनाशो न पुरूषदोषेण ।

25 तात ! किमिदमपि भणितव्यम् । कुलधर्म: खल्वेषोऽस्माकम् ।

26 दैवमविद्वांस: प्रमाणयन्ति ।

27 वनगज इव तस्मात्सोऽभ्युपायैर्विनेय: ।

(5 × 4 = 20 marks)

VI. यथेच्छं **द्वयो:** उपन्यासरूपेणोत्तरं लिखत :

28 विशाखदत्तस्य सामान्यपरिचयं दत्वा संस्कृतनाटककारेषु तस्य स्थानं निर्धारयत ।

29 मुद्राराक्षसस्य द्वितीयाङ्ककथां स्ववाक्यै: संक्षिपत ।

30 चाणक्य चन्द्रगुप्तयो: कृतककलहस्य स्वरूपं प्राधान्यं च लिखत ।

31 मुद्राराक्षसम् इति नाम्न: औचित्यं प्रतिपादयत ।

(2 × 6 = 12 marks)

CHMK LIBRARY UNIVERSITY OF CALICUT